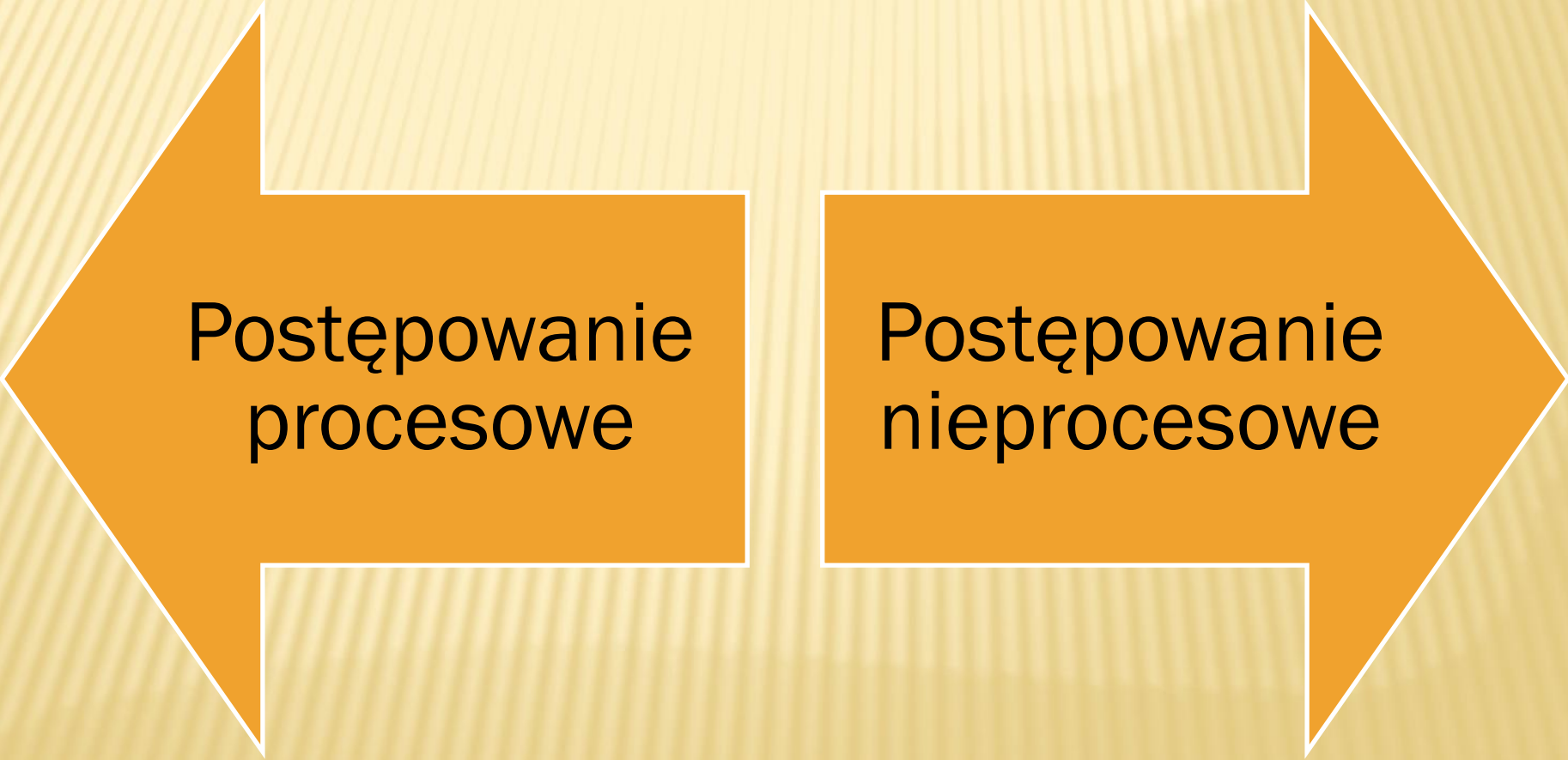

WSZCZĘCIE POSTĘPOWANIA

Wszczęcie postępowania cywilnego zmierza do zrealizowania przez konkretny podmiot ochrony jego praw i następuje poprzez wytoczenie powództwa.

Forma wszczęcia postępowania cywilnego uzależniona jest od rodzaju i typu postępowania.

WSZCZĘCIE POSTĘPOWANIA CYWILNEGO ROZPOZNAWCZEGO

Postępowanie
procesowe

The diagram consists of two large, orange, arrow-shaped boxes pointing in opposite directions. The left box points to the left and contains the text 'Postępowanie procesowe'. The right box points to the right and contains the text 'Postępowanie nieprocesowe'. The background is a light beige color with a subtle, wavy pattern.

Postępowanie
nieprocesowe

WSZCZĘCIE POSTĘPOWANIA PROCESOWEGO

Wytoczenie
powództwa

- Forma zasadnicza - pisemna
- Forma wyjątku - ustna

Inny sposób
przewidziany
w ustawie

WYTOCZENIE POWÓDZTWA – FORMA PISEMNA

Pozew

Pozew przesyłany drogą
elektroniczną

Ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1469) uchylono przepisy dotyczące posługiwania się formularzami urzędowymi w postępowaniu procesowym!

WYTOCZENIE POWÓDZTWA – DROGA ELEKTRONICZNA

- ✗ Art. 505³¹. § 1. Powód wnosi pisma wyłącznie
za pośrednictwem systemu
teleinformatycznego (elektroniczne
postępowanie upominawcze)

WYTOCZENIE POWÓDZTWA – FORMA USTNA

- ✗ Art. 466. Pracownik lub ubezpieczony działający bez adwokata lub radcy prawnego może zgłosić w sądzie właściwym ustnie do protokołu powództwo oraz treść środków odwoławczych i innych pism procesowych.

INNY SPOSÓB NIŻ WYTOCZENIE POWÓDZTWA

Skierowanie wniosku zastępującego pozew

Wniesienie szczególnego rodzaju sprzeciwu

Wniesienie odwołania od decyzji administracyjnej
oraz od orzeczenia komisji dyscyplinarnej

Wniesienie szczególnego rodzaju zażalenia

SKIEROWANIE WNIOSKU ZASTĘPUJĄCEGO POZEW

- ✗ Art. 254 KP. Jeżeli postępowanie przed komisją pojednawczą nie doprowadziło do zawarcia ugody, komisja na żądanie pracownika, zgłoszone w terminie 14 dni od dnia zakończenia postępowania pojednawczego, przekazuje niezwłocznie sprawę sądowi pracy. Wniosek pracownika o polubowne załatwienie sprawy przez komisję pojednawczą zastępuje pozew. Pracownik zamiast zgłoszenia tego żądania może wnieść pozew do sądu pracy na zasadach ogólnych.

SKIEROWANIE WNIOSKU ZASTĘPUJĄCEGO POZEW

- ✗ Postanowienie Sądu Najwyższego z 20 maja 2015 r., I CSK 551/14

W przepisach art. 78 do 81 GospNierU uregulowany został szczególny tryb postępowania dotyczący aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, dotyczący także zmiany stawki opłaty rocznej (art. 73 ust. 2 GospNierU). Do podjęcia postępowania przed sądem powszechnym dochodzi po skutecznym wniesieniu sprzeciwu od orzeczenia kolegium (art. 80 ust. 1 GospNierU). Wniosek o ustalenie, że aktualizacja opłaty jest nieuzasadniona albo uzasadniona w innej wysokości, wskazany w art. 78 ust. 2 GospNierU zastępuje pozew.

WNIESIENIE ODWOŁANIA OD DECYZJI ADMINISTRACYJNEJ ORAZ OD ORZECZENIA KOMISJI DYSCYPLINARNEJ

- ✘ Art. 477⁹. § 1. Odwołania od decyzji organów rentowych lub orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnosi się na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzję lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia.
- ✘ § 2. Organ rentowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności przekazuje niezwłocznie odwołanie wraz z aktami sprawy do sądu. Organ ten lub zespół, jeżeli uzna odwołanie w całości za słuszne, może zmienić lub uchylić zaskarżoną decyzję lub orzeczenie. W tym przypadku odwołaniu nie nadaje się dalszego biegu.

WNIESIENIE ODWOŁANIA OD DECYZJI ADMINISTRACYJNEJ ORAZ OD ORZECZENIA KOMISJI DYSCYPLINARNEJ

- ✗ § 5. Ubezpieczony lub osoba odwołująca się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności może również wnieść odwołanie – z wyłączeniem odwołania, o którym mowa w § 4 – do protokołu w sądzie właściwym do rozpoznania sprawy albo w sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania ubezpieczonego lub osoby odwołującej się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności.

WNIESIENIE SZCZEGÓLNEGO RODZAJU ZAŻALENIA

✗ Art. 83 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie

§ 1. Na odmowę dokonania czynności notarialnej osoba zainteresowana może wnieść, w terminie tygodnia od dnia doręczenia uzasadnienia odmowy, a gdy nie zażądała w przepisany terminie doręczenia uzasadnienia odmowy – od dnia, w którym dowiedziała się o odmowie, zażalenie do sądu okręgowego właściwego ze względu na siedzibę kancelarii notariusza odmawiającego dokonania czynności notarialnej. Zażalenie wnosi się za pośrednictwem tego notariusza.

WSZCZĘCIE POSTĘPOWANIA NIEPROCESOWEGO

Na
wniosek

Z urzędu

Art. 506. Sąd wszczyna postępowanie nieprocesowe na wniosek; w wypadkach wskazanych w ustawie sąd może wszcząć postępowanie także z urzędu.

WNIOSEK JAKO SPOSÓB WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA

Postępowanie nieprocesowe

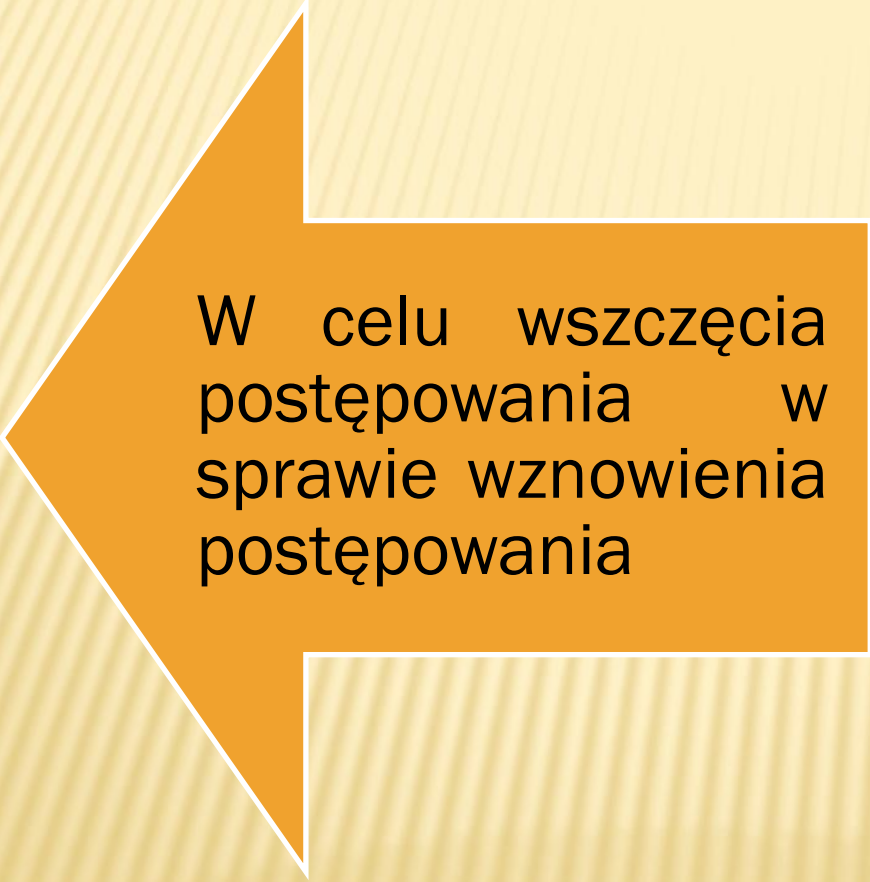
Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne

Postępowanie w razie zaginięcia lub zniszczenia akt

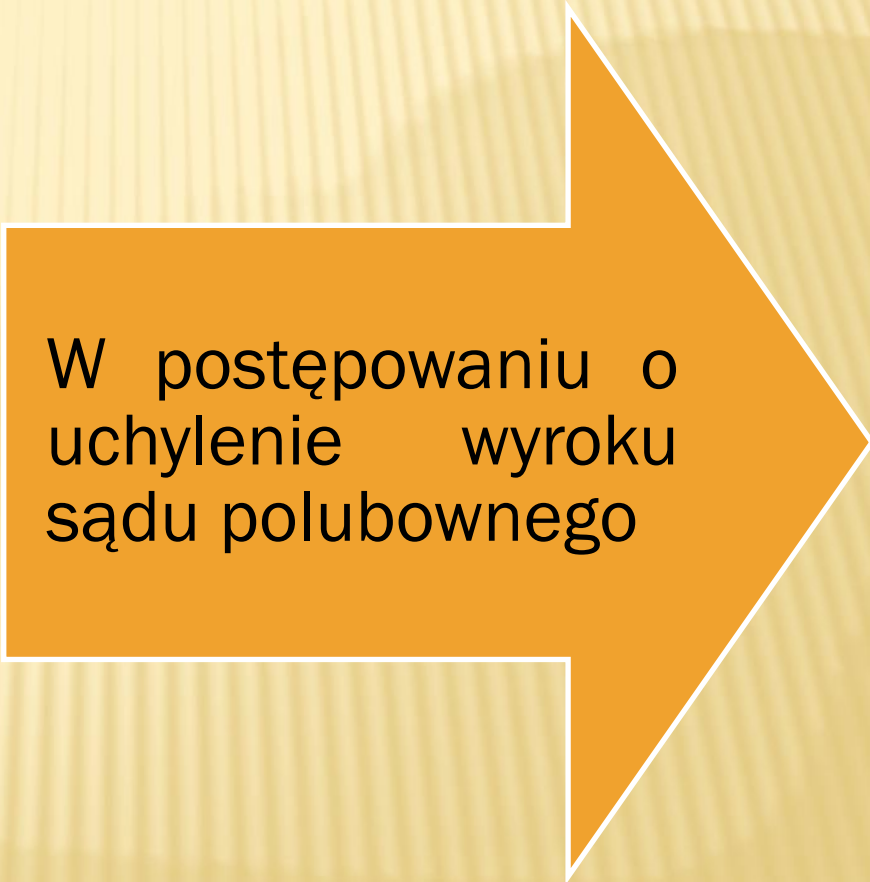
Postępowania o ustalenie, że orzeczenie sądu państwa obcego podlega albo nie podlega uznaniu

Postępowania o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu państwa obcego

SKARGA JAKO SPOSÓB WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA

W celu wszczęcia
postępowania w
sprawie wznowienia
postępowania

W postępowaniu o
uchylenie wyroku
sądu polubownego

SKUTKI WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA

- ✗ Skutki wytoczenia powództwa celem wszczęcia postępowania dzielą się na dwie grupy:
 - skutki materialnoprawne oraz
 - skutki procesowe.

SKUTKI MATERIALNOPRAWNE

ustanie zakazu anatocyzmu (art. 482 KC)

przerwanie biegu przedawnienia roszczenia (art. 123 KC)

przerwanie biegu zasiedzenia (art. 175 KC)

przerwanie biegu innych terminów prawa materialnego
(np. art. 64 KRO)

możliwość przejścia roszczenia o zadośćuczynienie na
spadkobierców (art. 445 § 3 KC)

wyłączenie małżonka od dziedziczenia, jeżeli spadkodawca
wystąpił o rozwód lub separację z jego winy, a żądanie rozwodu
było uzasadnione (art. 940 § 1 KC)

SKUTKI MATERIALNOPRAWNE

- ✘ Wytoczenie powództwa może być uznane za wezwanie do spełnienia świadczenia (art. 455 KC).
- ✘ Zgodnie z art. 455 KC, jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

SKUTKI MATERIALNOPRAWNE

- ✗ Rolę wezwania do spełnienia świadczenia, o którym mowa w art. 455 KC można przypisać doręczeniu dłużnikowi odpisu pozwu, w którym (zgodnie z art. 187 § 1 KPC) zostaje dokładnie określone żądanie, a w sprawach o prawa majątkowe również dochodzona kwota pieniężna. Taką samą rolę spełnia pismo procesowe wskazujące takie żądanie. Określenie jako przedmiotu żądania kwoty pieniężnej powoduje ten skutek, że w razie niespełnienia tego świadczenia, dłużnik popada w opóźnienie, a z tym faktem art. 481 § 1 KC wiąże obowiązek zapłaty odsetek za czas opóźnienia (postanowienie SN z 10 maja 2012 r., II PK 24/12).

SKUTKI PROCESOWE

utrwalenie właściwości sądu (zgodnie z zasadą *perpetuatio fori* wyrażoną w art. 15 KPC)

utrwalenie jurysdykcji (zgodnie z zasadą *prorogatio iurisdictionis* zawartą w art. 1097 KPC)

obowiązek zbadania przez przewodniczącego pozwu (pod kątem wymogów formalnych, należytego opłacenia, spełnienia przesłanek procesowych) w celu nadania mu dalszego biegu

MOMENT WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA

- ✘ W celu określenia momentu wystąpienia skutków spowodowanych wytoczeniem powództwa, należy wskazać moment wszczęcia postępowania.
- ✘ W sytuacji, gdy uprawniony podmiot wytacza powództwo w formie pisemnej, za moment złożenia powództwa uznaje się dzień, w którym powództwo zostało złożone w biurze podawczym sądu lub, w przypadku wysłania go za pośrednictwem placówki pocztowej operatora pocztowego, datę oddania pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (art. 165 § 2 KPC).
- ✘ To samo dotyczy złożenia pisma przez żołnierza w dowództwie jednostki wojskowej albo przez osobę pozbawioną wolności w administracji zakładu karnego oraz przez członka załogi polskiego statku morskiego u kapitana statku (art. 165 § 3 KPC).
- ✘ Wprowadzenie pisma do systemu teleinformatycznego jest równoznaczne z wniesieniem pisma do sądu (art. 165 § 4 KPC).
- ✘ W sytuacji, gdy powództwo składane jest w formie ustnej, datą jego złożenia jest data złożenia oświadczenia i sporządzenie protokołu.

Nowy Rozdział 2a

Organizacja
postępowania

Art. 205¹-205¹²

STADIUM PRZYGOTOWAWCZE ROZPRAWY

- ✗ Nowy model organizacji postępowania ma na celu takie przygotowanie sprawy, aby rozstrzygnięcie zapadło możliwie jak najszybciej, a jeśli jest to możliwe - na pierwszej rozprawie.
- ✗ Koncentracja postępowania implikuje jego prawidłową organizację i opiera się na trzech głównych założeniach:
 - ✗ 1) sądowe postępowanie cywilne podlega planowaniu,
 - ✗ 2) podstawę planu stanowi znajomość stanowisk wszystkich stron,
 - ✗ 3) rozprawa jest przeprowadzana jedynie w przypadku rzeczywistej potrzeby (prawo do sądu nie jest już utożsamiane z prawem do rozprawy).

ODPOWIEDŹ NA POZEW

- ✗ Art. 205¹. § 1. Przewodniczący zarządza doręczenie pozwu pozwanemu i wzywa go do złożenia odpowiedzi na pozew w wyznaczonym terminie nie krótszym niż dwa tygodnie. O zarządzeniu doręczenia pozwu zawiadamia się powoda.
- ✗ § 2. Przewodniczący zarządza zwrot odpowiedzi na pozew złożonej z uchybieniem terminu.
- ✗ -> Pozwany może w takim przypadku złożyć wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia odpowiedzi na pozew lub w przypadku, gdy sąd wydał już wyrok zaoczny – sprzeciw od wyroku zaocznego.

ODPOWIEDŹ NA POZEW

- ✗ Pierwszą zmianą o istotnym charakterze, wprowadzoną w komentowanych przepisach jest obligatoryjność odpowiedzi na pozew (art. 205¹ § 1 KPC), która jednakże nie jest powiązana z automatyczną sankcją w postaci wydania wyroku zaocznego (zob. art. 339 § 2 KPC).
- ✗ O rygorach związanych z uchybieniem terminowi do wniesienia odpowiedzi na pozew, w tym o możliwości wydania wyroku zaocznego na posiedzeniu niejawnym, poucza się pozwanego wraz z doręczeniem odpisu pozwu i wezwania do złożenia odpowiedzi (art. 205² KPC).
- ✗ Co do odpowiedzi na wniosek w postępowaniu nieprocesowym -> art. 511² § 1 KPC.

ODPOWIEDŹ NA POZEW

- ✗ Z uwagi na to, że odpowiedź na pozew jest pierwszym pismem przygotowawczym pozwanego, należy w niej zgłosić **zarzuty formalne**, które dla wywołania skutków prawnych muszą być zgłoszone przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Do zarzutów tych należą np.:
 - zarzut niewłaściwego oznaczenia przez powoda wartości przedmiotu sporu (art. 25 § 2 KPC),
 - zarzut niewłaściwości sądu dającej się usunąć za pomocą umowy stron (art. 200 § 1² zd. 1 KPC),
 - zarzut zawarcia umowy o mediację przed wszczęciem postępowania sądowego (art. 202¹ KPC),
 - zarzut zapisu na sąd polubowny (art. 1165 § 1 KPC).
- ✗ Złożenie odpowiedzi na pozew stanowi czynność dyspozycji formalnej pozwanego i to on decyduje ostatecznie, czy wykona nałożony przez przewodniczącego na niego ciężar procesowy. Pojęcie ciężaru procesowego należy odróżnić od pojęcia obowiązku. Obowiązek bowiem obejmuje powinność, której podporządkowanie się można wymusić.

POUCZENIE STRON

- ✗ Art. 205². § 1. Równocześnie z doręczeniem pism, o których mowa w art. 205¹ § 1, poucza się strony o:
- ✗ 1) możliwości rozwiązania sporu w drodze ugody zawartej przed sądem lub mediatorem;
- ✗ 2) obowiązku udziału w posiedzeniu przygotowawczym i przedstawienia wszystkich twierdzeń i dowodów na tym posiedzeniu;
- ✗ 3) skutkach niedopełnienia obowiązków, o których mowa w pkt 2, w szczególności możliwości wydania przez sąd wyroku zaocznego na posiedzeniu niejawnym i warunkach jego wykonalności, obciążenia kosztami postępowania, a także możliwości umorzenia postępowania oraz pominięcia spóźnionych twierdzeń i dowodów;
- ✗ 4) możliwości ustanowienia pełnomocnika procesowego oraz o tym, że zastępstwo adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego nie jest obowiązkowe;

POUCZENIE STRON C.D.

- ✗ 5) obowiązku złożenia pisma przygotowawczego na zarządzenie przewodniczącego, wymogach co do jego treści i skutkach ich niedochowania;
- ✗ 6) zwrocie pisma przygotowawczego złożonego bez zarządzenia przewodniczącego.
- ✗ § 2. Pozwanego poucza się także o czynnościach procesowych, które może lub powinien podjąć, jeśli nie uznaje żądania pozwu w całości lub części, w szczególności **obowiązku złożenia odpowiedzi na pozew**, w tym obowiązujących w tym zakresie wymaganiach co do terminu i formy.
- ✗ § 3. Pouczenia, o których mowa w § 1 i 2, doręcza się **bezpośrednio stronie**, z wyjątkiem strony, o której mowa w art. 1135⁵ § 1. nie doręcza się ich Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej ani pełnomocnikowi, który jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym.

WYMIANA PRZEZ STRONY PISM PRZYGOTOWAWCZYCH

- ✗ Art. 205³. § 1. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności w sprawach zawitych lub obrachunkowych, przewodniczący może zarządzić wymianę przez strony pism przygotowawczych, oznaczając porządek składania pism, terminy, w których pisma należy złożyć, i okoliczności, które mają być wyjaśnione.
- ✗ § 2. Przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. W takim przypadku twierdzenia i dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, iż ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później. (prekluzja dowodowa)

WYMIANA PRZEZ STRONY PISM PRZYGOTOWAWCZYCH C.D.

- ✗ § 3. Późniejsze wyznaczenie posiedzenia przygotowawczego nie powoduje otwarcia terminu do zgłaszania nowych twierdzeń i dowodów.
- ✗ § 4. **Stronę zastępowaną** przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej przewodniczący może zobowiązać do wskazania w piśmie przygotowawczym **także podstaw prawnych jej żądań i wniosków**, w miarę potrzeby ograniczając zakres tego wskazania.
- ✗ § 5. Przewodniczący zarządza zwrot pisma przygotowawczego złożonego z uchybieniem terminu albo bez zarządzenia.
- ✗ Celem uniknięcia negatywnych skutków procesowych strona, która uchybiła terminowi złożenia pisma w terminie zakreślonym przez przewodniczącego może złożyć wniosek o przywrócenie terminu do jego złożenia na zasadach ogólnych.
- ✗ Czym jest pismo przygotowawcze? – zob. art. 127 KPC.

WYMIANA PRZEZ STRONY PISM PRZYGOTOWAWCZYCH C.D.

✗ Art. 127

- ✗ § 1. W piśmie procesowym mającym na celu przygotowanie sprawy do rozstrzygnięcia (pismo przygotowawcze) strona powinna zwięźle podać stan sprawy, wyszczególnić, które fakty przyznaje, a którym zaprzecza, oraz wypowiedzieć się co do twierdzeń i dowodów zgłoszonych przez stronę przeciwną.
- ✗ § 2. W piśmie przygotowawczym strona może także wskazać podstawy prawne swoich żądań lub wniosków.

POSIEDZENIE PRZYGOTOWAWCZE

- ✗ Art. 205⁴. § 1. Po złożeniu odpowiedzi na pozew, a także gdy odpowiedź na pozew nie została złożona, ale wyrok zaoczny nie został wydany, przewodniczący wyznacza posiedzenie przygotowawcze i wzywa na nie strony.
- ✗ § 2. Przewodniczący i sąd są obowiązani podejmować czynności tak, by termin pierwszego posiedzenia przygotowawczego przypadł nie później niż dwa miesiące po dniu złożenia odpowiedzi na pozew albo ostatniego pisma przygotowawczego złożonego w wykonaniu zarządzenia przewodniczącego, a jeżeli odpowiedź na pozew albo pismo przygotowawcze nie zostaną złożone – nie później niż dwa miesiące po upływie terminu do złożenia tych pism. (termin instrukcyjny)
- ✗ § 3. Jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego nie przyczyni się do sprawniejszego rozpoznania sprawy, przewodniczący może jej nadać inny właściwy bieg, w szczególności skierować ją do rozpoznania, także na rozprawie.

POSIEDZENIE PRZYGOTOWAWCZE

- ✗ Przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego jest więc co do zasady **obligatoryjne**.
- ✗ Jednakże w sprawach, w których przewodniczący uzna, że przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego nie przyczyni się do sprawniejszego rozpoznania sprawy, może pominąć posiedzenie przygotowawcze i nadać sprawie inny bieg, np. skierować na posiedzenie niejawne w celu:
 - wydania odpowiedniego postanowienia (np. o odrzuceniu pozwu, o zawieszeniu postępowania, o przekazaniu sprawy),
 - wydania nakazu zapłaty albo
 - wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym (art. 148¹ § 1 KPC).
- ✗ Przewodniczący może także od razu skierować do rozpoznania na rozprawie.
- ✗ **Zob. art. 505² KPC** odnośnie posiedzenia przygotowawczego w **postępowaniu uproszczonym**.

PRZEBIEG POSIEDZENIA

- ✗ Art. 205⁵. § 1. Posiedzenie przygotowawcze służy **rozwiązaniu sporu bez potrzeby prowadzenia dalszych posiedzeń, zwłaszcza rozprawy**. Jeżeli nie uda się rozwiązać sporu, na posiedzeniu przygotowawczym sporządza się z udziałem stron **plan rozprawy**.
- ✗ § 2. Posiedzenie przygotowawcze odbywa się według przepisów o posiedzeniu niejawnym. **W toku posiedzenia przygotowawczego zachowanie szczegółowych przepisów postępowania nie jest konieczne, jeżeli przyczyni się to do osiągnięcia celów tego posiedzenia.**
- ✗ § 3. Do udziału w posiedzeniu przygotowawczym są obowiązani strony i ich pełnomocnicy. **Przewodniczący może zwolnić stronę od obowiązku stawienia się na posiedzenie przygotowawcze, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że udział pełnomocnika będzie wystarczający.**

PRZEBIEG POSIEDZENIA

- ✗ § 4. Przed rozpoczęciem posiedzenia przygotowawczego powód może wnieść o jego przeprowadzenie bez swego udziału. **Wniosek nie podlega cofnięciu**, a zastrzeżenie warunku lub terminu uważa się za nieistniejące. W takim przypadku niestawiennictwo powoda lub jego pełnomocnika na posiedzeniu przygotowawczym **nie prowadzi do umorzenia postępowania**, plan rozprawy sporządza się bez udziału powoda, a ustalenia zawarte w planie rozprawy wiążą powoda w dalszym toku postępowania.
- ✗ § 5. Jeżeli powód bez usprawiedliwienia nie stawi się na posiedzenie przygotowawcze, **sąd umarza postępowanie**, rozstrzygając o kosztach jak przy cofnięciu pozwu, **chyba że sprzeciwi się temu obecny na tym posiedzeniu pozwany**. Jeżeli powód w terminie tygodnia od dnia doręczenia mu postanowienia o umorzeniu postępowania usprawiedliwi swe niestawiennictwo, **sąd uchyli to postanowienie i nada sprawie właściwy bieg**. Przepisu tego nie stosuje się w przypadku kolejnego nieusprawiedliwionego niestawiennictwa.

PRZEBIEG POSIEDZENIA

- ✗ § 6. Jeżeli pozwany nie stawia się na posiedzenie przygotowawcze, **plan rozprawy sporządza się bez jego udziału**. Ustalenia zawarte w planie rozprawy wiążą pozwanego w dalszym toku postępowania. W przypadku nieusprawiedliwionego niestawiennictwa przepis art. 103 § 3 stosuje się.
- ✗ § 7. Jeżeli strona, która stawiała się na posiedzenie przygotowawcze, nie bierze w nim udziału, **plan rozprawy sporządza się bez jej udziału**. Ustalenia zawarte w planie rozprawy wiążą tę stronę w dalszym toku postępowania. Przepis art. 103 § 3 stosuje się odpowiednio.

DAŻENIE DO UGODY

- ✗ Art. 205⁶. § 1. Na posiedzeniu przygotowawczym przewodniczący ustala ze stronami **przedmiot sporu i wyjaśnia stanowiska stron**, także w zakresie prawnych aspektów sporu.
- ✗ § 2. Przewodniczący powinien skłaniać strony do **pojednania** oraz dążyć do **ugodowego rozwiązania sporu**, w szczególności w drodze **mediacji**. W tym celu przewodniczący może poszukiwać ze stronami ugodowych sposobów rozwiązania sporu, wspierać je w formułowaniu propozycji ugodowych oraz **wskazywać sposoby i skutki rozwiązania sporu**, w tym skutki finansowe.

ORZECZNICTWO

Postanowienie

Sądu Okręgowego w Gliwicach
z dnia 26 czerwca 2020 r.

VIII Pz 6/20

W dniu 5 grudnia 2019 r. powód P. M. wniósł do Sądu Rejonowego w Zabrzu pozew przeciwko PPHU (...) sp. z o.o. w R., w którym podnosił m.in., iż jego były pracodawca wystosował do niego wezwanie do zapłaty, w którym domagał się zwrotu wypłaconego wynagrodzenia. Powód twierdził, iż zachowanie pracodawcy jest bezprawne, twierdził, iż wypowiedział umowę o pracę, w trybie natychmiastowym, pracodawca zaś w świadectwie pracy błędnie określił okres zatrudnienia. Z tego względu powód nie mógł podjąć pracy. Dlatego wskazał, iż domaga się odszkodowania.

Zarządzeniem z 5 grudnia 2019 r. (doręczonym powodowi w dniu 12 grudnia 2019 r.) Sąd Rejonowy wezwał powoda do uzupełnienia braków formalnych pozwu poprzez wskazanie podania czego domaga się od pozwanej (określenie żądania) - w terminie 7 dni pod rygorem zwrotu pozwu.

W piśmie z 13 grudnia 2019 r. powód wskazał, że domaga się rezygnacji pozwanej ze swoich roszczeń finansowych wobec jego osoby, przedstawionych w wezwaniu z 21 listopada 2019 r., na kwotę 593,20 zł za lipiec 2019 r. oraz 178,27 zł za sierpień 2019 r. Jednocześnie podniósł, że w przypadku braku rezygnacji z ww. roszczeń, powód domaga się odszkodowania w kwocie j.w. zasądzenia od pozwanej ww. kwot, które następnie zwróci pozwanej, aby strony nie miał wobec siebie roszczeń.

Zarządzeniem z 13 grudnia 2019 r. Przewodnicząca w Sądzie Rejonowym w Zabrzu, na mocy art. 130 § 2 k.p.c., zwróciła pozew P. M. W uzasadnieniu wskazano, że z treści pisma powoda z 13 grudnia 2019 r. nie wynika, aby powód miał jakieś żądanie względem pozwanej, a zawiera ono wyłącznie wyrażanie stanowiska powoda odnośnie pozasądowego wezwania do zapłaty skierowanego do niego przez byłego pracodawcę. Zażalenie na powyższe zarządzenie złożył powód, wskazując że Sąd ma obowiązek rozpatrywać jego pozew. Nadto wskazał, że wezwano go do uzupełnienia pozwu, mimo że jego treść była wystarczająca do rozstrzygnięcia sprawy...

Z kolei jak wynika z art. 205⁶ § 1 k.p.c. na posiedzeniu przygotowawczym przewodniczący ustala ze stronami przedmiot sporu i wyjaśnia stanowiska stron, także w zakresie prawnych aspektów sporu.

Należy zatem wskazać, że w przypadku dalszych wątpliwości co do przedmiotu sporu w sprawie pracowniczej, Sąd pierwszej instancji winien skorzystać z możliwości jakie oferuje posiedzenie przygotowawcze i - zgodnie z cytowanymi wyżej przepisami - dążyć do ich wyjaśnienia.

ODROCZENIE POSIEDZENIA

- ✗ Art. 205⁷. § 1. Jeżeli na posiedzeniu przygotowawczym sąd skierował strony do mediacji (art. 183¹ § 2 zd. 1 KPC – przyp. Autora), **posiedzenie odracza się do czasu zakończenia mediacji. (termin do przeprowadzenia mediacji nie został ustawowo ograniczony)**
- ✗ § 2. W razie potrzeby, zwłaszcza gdy **istnieją widoki** ugodowego rozwiązania sporu lub gdy **zajdzie potrzeba wyjaśnienia okoliczności istotnych** dla rozstrzygnięcia sprawy albo w przypadku **usprawiedliwionego niestawiennictwa strony**, a także na **zgodny wniosek stron**, posiedzenie przygotowawcze można odroczyć na czas oznaczony, nie dłuższy niż trzy miesiące.
- ✗ § 3. Na **zgodny wniosek stron** posiedzenie przygotowawcze można odroczyć po raz drugi – na czas oznaczony, nie dłuższy niż trzy miesiące.
- ✗ § 4. Poza przypadkami, o których mowa w § 1–3, odraczanie posiedzenia przygotowawczego jest niedopuszczalne.

PROTOKÓŁ

- ✗ Art. 205⁸. § 1. Z przebiegu posiedzenia przygotowawczego protokół sporządza się pisemnie. W protokole tym nie zamieszcza się oświadczeń stron złożonych w ramach prób ugodowego rozwiązania sporu; przepis art. 183⁴ § 3 stosuje się odpowiednio. Przewodniczący może również odstąpić od zamieszczenia innych wzmianek, jeżeli może to ułatwić rozwiązanie sporu bez rozprawy. Przebieg posiedzenia przygotowawczego w części obejmującej próbę ugodowego rozwiązania sporu nie podlega utrwaleniu w sposób przewidziany w art. 9¹.
- ✗ § 2. Jeżeli zawarto ugodę, jej osnovę wciąga się do protokołu albo zamieszcza w odrębnym dokumencie, podpisanym przez strony, stanowiącym załącznik do protokołu.

PROTOKÓŁ

- ✗ Artykuł 205⁸ KPC stanowi wyjątek od normy zawartej w art. 157 § 3 KPC. Posiedzenie przygotowawcze jest posiedzeniem niejawnym, z którego co do zasady sporządza się notatkę urzędową. Ponieważ jednak na posiedzeniu przygotowawczym może zostać np. zawarta ugoda, przewidziano konieczność sporządzenia protokołu z tego posiedzenia.

PROTOKÓŁ

- ✗ Ustawodawca przewidział **dwie możliwości utrwalenia ugody stron**:
- ✗ 1) wciągnięcie osnowy (treści) ugody do protokołu,
- ✗ 2) utrwalenie ugody w odrębnym dokumencie, który następnie zostaje podpisany przez strony i stanowi załącznik do protokołu.
- ✗ Treść ugody (osnowa) musi dokładnie określać **ostateczne ustalenia poczynione przez strony zawierające rozmiary świadczenia i zakres objętych ugodą roszczeń, które mają zostać zaspokojone oraz warunki, na jakich zaspokojenie to ma nastąpić**. Ugoda powinna zostać sformułowana jasno i nadawać się do wykonania w przypadku braku jej dobrowolnej realizacji przez zobowiązanego z ugody. Nad treścią ugody i jej zgodnością z prawem czuwa **przewodniczący**. Ugoda musi być **jasno sformułowana**, nie jest bowiem prawnie dopuszczalne późniejsze rozstrzyganie co do oświadczeń stron w drodze postanowienia sądu zawierającego wykładnię ugody, tak jak są usuwane wątpliwości co do treści wyroku. **Nie jest także dopuszczalny wniosek o uzupełnienie ugody** (zob. postanowienie SN z 21 lutego 1973 r., III CRN 415/72; uchwała SN z 20 grudnia 1969 r., III PZP 43/69).
- ✗ Ugoda zawarta przez strony wiąże strony i sąd. Z racji tego, że posiedzenie przygotowawcze jest prowadzone przez **przewodniczącego, a nie sąd**, po zawarciu ugody przewodniczący nie jest uprawniony do umorzenia postępowania. Należy więc wówczas skierować sprawę na posiedzenie niejawne celem wydania przez sąd postanowienia o umorzeniu postępowania.

PLAN ROZPRAWY

- ✗ Art. 205⁹. § 1. Plan rozprawy zawiera rozstrzygnięcia co do wniosków dowodowych stron, zastępując w tym zakresie postanowienie dowodowe. Przepisy art. 236 i art. 243² stosuje się odpowiednio.
- ✗ § 2. W miarę potrzeby plan rozprawy może zawierać:
 - 1) dokładne określenie przedmiotów żądań stron, w tym rozmiar dochodzonych świadczeń wraz z należnościami ubocznymi;
 - 2) dokładnie określone zarzuty, w tym formalne;
 - 3) ustalenie, które fakty i oceny prawne pozostają między stronami sporne;
 - 4) terminy posiedzeń i innych czynności w sprawie;
 - 5) kolejność i termin przeprowadzenia dowodów oraz roztrząsania wyników postępowania dowodowego;
 - 6) termin zamknięcia rozprawy lub ogłoszenia wyroku;
 - 7) rozstrzygnięcia innych zagadnień, o ile są niezbędne do prowadzenia postępowania.
- ✗ § 3. W planie rozprawy można się odwoływać do pism procesowych stron.
- ✗ § 4. Przepisy art. 206 i art. 206¹ stosuje się odpowiednio.

PLAN ROZPRAWY

- ✗ Plan rozprawy jest dokumentem, który określa dalszy przebieg postępowania. Nie określono jednak charakteru prawnego tego dokumentu i pozostaje on niejasny.
- ✗ W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano jedynie, że plan rozprawy to *"dokument sui generis, nie będący orzeczeniem sądu (art. 205¹⁰ § 4), choć w pewnym zakresie je zastępującym (art. 205⁹ § 1")*. W uzasadnieniu projektu stwierdzono ponadto, iż *"w zasadzie ułożenie planu rozprawy jest rzeczą stron, zaś sędzia występuje w roli mediatora i arbitra, który w razie sporu stron co do poszczególnych kwestii wiążąco je rozstrzyga (art. 205¹⁰ § 1")*.

SPORY CO DO PLANU ROZPRAWY

- ✗ Art. 205¹⁰. § 1. Spory co do poszczególnych zagadnień objętych planem rozprawy rozstrzyga przewodniczący.
- ✗ § 2. Plan rozprawy podpisują strony. Odmowę złożenia podpisu przez stronę odnotowuje się w planie.
- ✗ § 3. Przewodniczący zatwierdza plan rozprawy.
- ✗ § 4. Plan rozprawy stanowi załącznik do protokołu posiedzenia przygotowawczego. Do planu rozprawy stosuje się odpowiednio przepisy o zarządzeniu.
- ✗ § 5. Plan rozprawy z urzędu doręcza się stronom. Doręczenie stronie planu rozprawy zastępuje zawiadomienie jej o terminach posiedzeń i innych czynności objętych planem. Jeżeli plan obejmuje obowiązki, które strona musi wykonać osobiście, w szczególności stawienie się w celu udziału w czynnościach wymagających jej osobistego stawiennictwa, doręcza się go także bezpośrednio stronie, z wyjątkiem strony, o której mowa w art. 1135⁵ § 1. W takim przypadku doręczenie planu zastępuje także wezwanie strony do wykonania tych obowiązków. O skutkach tych należy stronę pouczyć.

ZMIANA PLANU ROZPRAWY

- ✗ Art. 205¹¹. § 1. Jeżeli plan rozprawy stał się nieaktualny, **sąd może w drodze postanowienia dokonać w nim zmiany**. Przed wydaniem postanowienia sąd wysłucha stron, informując je jednocześnie o zakresie zamierzonej zmiany. (**wysłuchanie stron może odbyć się na rozprawie, na której strony są obecne lub w formie oświadczenia złożonego przez strony na piśmie na podstawie art. 226¹ KPC**)
- ✗ § 2. **Jeżeli choć jedna ze stron sprzeciwi się zamierzonej przez sąd zmianie, przeprowadza się kolejne posiedzenie przygotowawcze**. Nie dotyczy to przypadku, w którym zmiana planu rozprawy obejmuje jedynie wyznaczenie dodatkowych terminów przesłuchania objętych planem świadków, biegłych lub stron.
- ✗ § 3. **W razie istotnej potrzeby można sporządzić nowy plan rozprawy**. W takim przypadku przeprowadzenie kolejnego posiedzenia przygotowawczego jest obowiązkowe. **Pierwotny plan rozprawy traci moc w części, w której nowy plan jest odmienny**.
- ✗ § 4. Zmiana planu rozprawy lub wyznaczenie kolejnego posiedzenia przygotowawczego **nie powoduje otwarcia terminu do zgłaszania nowych twierdzeń i dowodów**.

TWIERDZENIA I DOWODY

- ✗ Art. 205¹². § 1. Jeżeli wyznaczono posiedzenie przygotowawcze, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej **do chwili zatwierdzenia planu rozprawy. Twierdzenia i dowody zgłoszone po zatwierdzeniu planu rozprawy podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynikła później.**
- ✗ § 2. Jeżeli nie zarządzono przeprowadzenia posiedzenia przygotowawczego, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej **aż do zamknięcia rozprawy**, z zastrzeżeniem niekorzystnych skutków, które według przepisów kodeksu mogą dla niej wyniknąć z działania na zwłokę lub niezastosowania się do zarządzeń przewodniczącego i postanowień sądu.